

DOI 10.7251/NSK1801126M

УДК 37:316.356:371.26

371.192

37.064

Оригинални научни рад

Драгана Н. Марић¹

Зоран С. Јовановић

ЈУ ОШ „Кнез Иво од Семберије” Бијељина

ПЕДАГОШКИ ИЗАЗОВИ ОДНОСА ПОРОДИЦЕ И ШКОЛЕ

***Апстракт:** Успешност укупних односа породице и школе, у значајној мери, зависи од квалитета комуницирања учитеља и родитеља, што не представља само саопштавање информација, одлука, питања и захтева, већ, далеко више од тога, повољан утицај на укупан развој личности, учење и понашање деце. Овај рад посвећен је проблемима напуштања свеprisутног традиционализма у односима свих актера школског рада, стварања повољније школске климе, највише у смеру повољнијег положаја ученика. Међутим, у оквиру такве школске парадигме учитељи би, уместо опробаних школских модела сарадње, заједно са родитељима, могли користити савремене стратегије рада, значајно веће и директније укључивање родитеља у све етапе школског процеса, попут партнерства. Истовремено, ученици би користили „простор слободе стварања” уместо стерилне „слушачке наставе”. Разуме се, неизбежна је модернизација школе у целини, боље познавање употребе средстава заснованих на новим технолошким могућностима, мада је најважнија одговорна улога ученика у деловању на сопствени развој. Примењена је дескриптивна метода са анализом већег броја теоријских извора.*

***Кључне речи:** дете, родитељ, учитељ, партнерство, комуникација.*

Увод

Укључивање родитеља у различите аспекте школског живота представља важну претпоставку успешне школе. Родитељи се на тај начин упознају како школа функционише, комплексније сагледавају сложену улогу наставника, како најбоље да подрже своје дете у учењу. Истраживања показују да заједнички напори учитеља и родитеља дају боље резултате у образовању и васпитању ученика, родитељи боље разумеју природу школског учења и ефикаснији су у пружању подршке својој деци, њихово укључивање доприноси побољшању понашања и постигнућа ученика. Тамо где су родитељи, као равноправни

¹ draganadjurdjevicmaric1@gmail.com

партнери, укључени у живот и рад школе, деца су успешнија и задовољнија. Без присног, садржајно богатог и плански усмереног односа породице и школе, као и без међусобног поштовања, не може се говорити о пуном успеху у васпитању и образовању деце и развијању свестрано образовних и стваралачких личности. Реч је о идеји да су ученици најважнији актери сопственог развоја, а да је улога средине да обезбеди стимулативну средину и низ, по својој природи, занимљивих и привлачних активности које ће деловати на развој без њиховог „присиљавања на учење”.

Принципи сарадње са родитељима

Партнерски однос родитеља и школе је веома важан и доноси многобројне користи ученицима, учитељима, али и родитељима. Познавањем основних принципа треба обезбедити добре сарадничке односе, како би се родитељи не само одазвали сарадњи, већ и активнијим учешћем у њој допринели правилнијем подизању и васпитавању детета. Приликом успостављања партнерског односа са родитељима потребно поштовати следеће принципе:

„Равноправност. Партнерски однос подразумева да су сви учесници равноправни у правима и обавезама. То значи да свако има право на избор, одлуку, властито мишљење, предлог и неслагање.

Комплементарност. Између родитеља и одељенског старешине постоје разлике, које су последице различитих знања, искуства, прилика. Разлике у партнерском односу посматрају се као потенцијални ресурси који се узајамно допуњују, а не као препреке сарадњи. Сарадња јесте двосмерни процес, који би могао бити обострано користан и у којем свако може да добије онолико колико и пружа, без оптерећења наслеђем, да се сарадња обавезно покреће кад постоји повод, кад је школа беспомоћна и кад родитељи „морају” преузети одговорност.

Компетентност. У изградњи партнерских односа неопходно је да одељенски старешина и родитељи препознају да су знање, вештине и ставови оних других драгоцени. Родитељ боље познаје своје дете од одељенског старешине, зна његове навике, интересовања, жеље, омиљене активности, понашање према млађима, старијима. Због тога, у разговору родитељу треба омогућити да испољи себе и своје квалитете равноправно са одељенским старешином. Тај принцип је основ за узајамно поштовање и полазна тачка за заједничко планирање подршке ученику.

Аутентичност. Сваки човек, па и деца су аутентичне личности са сопственим снагама, потребама, страховима, интересовањима, особинама, емоцијама које уносе у односе са другима па њихово међусобно поређење губи сваки смисао, унутар многобројних различитости. Принципијелно говорећи дете се током развоја упоређује само са собом, што изразито подразумева препознавање и уважавање тих различитости.

Демократичност. Сарадња родитеља и одељенског старешине треба да буде заснована на принципима демократичности, посебно на учешћу родитеља у образовно-васпитном процесу и доношењу свих одлука које се тичу њихове деце. Равноправност, аутентичност и узајамно поштовање остварују се уважавањем

демократских процедура и принципа: права на избор и одлуку, одговорности, толеранције, усаглашавања и грађења и поштовање правила и норми понашања.” (Радосављевић, 2016, стр. 58.)

Родитељи се разликују по способностима, значају, темпераменту, интересу, старости, социјалном и економском статусу и др. За наставника је важно да те разлике препозна, поштује, да сваког од родитеља што боље упозна и на тај начин прилагоди начин комуникације с обзиром на његове посебности. „Комуникација између родитеља и одељенског старешине треба да је равноправна, да се темељи на међусобном поштовању, поверењу и разумевању и да је карактеришу отвореност, спонтаност и топлина” (Обрадовић и Лукић, 2007, стр. 41). То можемо остварити договором, разменом мишљења, заједничким радом на проблемима и њиховом конструктивном решавању.

Облици сарадње са родитељима

Бројни нови захтеви, које савремено друштво поставља образовању у школи, усмерени су подизању квалитета наставничке професије, а то се свакако односи и на вештине позитивне и примерене комуникације за рад са родитељима и другим члановима породице. Односи школа-породица честу су сведени на „строгу официјелност, не показујући тенденцију зближавања родитеља и наставника, нису отворени ни довољно искрени, више се одржавају по инерцији него из органске потребе да ове две функције наставник-родитељ срашћују у заједничке механизме деловања, те да се у њих укључи, без страха, добровољно с аутентичним интересом и сам ученик” (Ратковић, 2001, стр. 45). Исто тако, однос наставника према родитељима, пројектује и њихов однос према школи. За отворену комуникацију и партнерски однос између породице и школе, потребно је много времена, стрпљења и труда.

Постоје бројни облици сарадње породице и школе. Циљ те сарадње је „помоћи породици у процесу васпитања, координација, усклађивање и повезивање активности породице и школе у процесу васпитања, превенција негативних појава” (Обрадовић и Лукић, 2007, стр. 41). Сарадња започиње већ са порукама добродошлице које родитељ чује и види када уђе у школу. То може бити осмех, указана пажња од стране запослених, уметнички радови ученика на зидовима, пријатно школско окружење. Код нас су најчешћи облици сарадње родитељски састанци и индивидуални разговори, тзв. информације. Међутим, треба развијати и неговати више различитих облике активног учешћа родитеља у животу школе. Може се рећи да постоји писана комуникација и непосредна комуникација са родитељима. У писану комуникацију можемо сврстати брошуре, школске новине (кутак за родитеље), белешке о детету, кутија за сугестије и предлоге (стоји на видном месту у школи), извештаји о дечијем напредовању, школско-кућне свеске. Непосредна комуникација се одвија путем посета родитеља школи, сусрета приликом довођења деце у школу, кућних посета, телефонских позива, индивидуалних разговора, тзв. консултација, родитељских састанака, даном отворених врата, радионицама, учешћима у пројектима школе и разним другим

школским активностима. Како би се што боље одговорило потребама деце, породице и школе, учитељ треба да активно примењује и комбинује различите облике сарадње.

Писани облици комуникације

Овакав облик сарадње са родитељима подразумева једносмерну комуникацију јер се дешава када учитељ информише родитеље о догађајима, активностима и напретку ученика писаним путем коришћењем разних форми. Навешћемо неколико:

Брошуре су писани материјали који се родитељима нуде најчешће на почетку школске године и путем којих их обавештавају о свим актуелним питањима у школи. Они се често користе у западним земљама. Због деце која долазе из различитих крајева света, често се преводе се на два-три страна језика. Таквим поздравним порукама које одражавају распон језика, у школи се ствара још топлија атмосфера. Сличну улогу има и уводно писму на почетку школске године.

Белешке које од учитеља родитељима преносе деца, и, на тај начин, обавештавају родитеље о дечијим активностима, њиховим постигнућима, неурађеним домаћим задацима или нечем другом. Белешкама наставник може да се захвали за нешто што су родитељи евентуално учинили за школу или родитељи ако желе да се захвале наставнику или да нешто питају.

Школско-кућне свеске формира наставник како би поделио информације са родитељима. Оваква свеска нарочито може бити корисна ако се ради о детету са посебним потребама. Размена порука не мора бити свакодневна и треба да одржава баланс између добрих и лоших информација. На тај начин комуникација је довољно честа да укључи родитеље и да се надзире успех ученика. Родитељи овим путем могу обавестити учитеља и о неким другим догађајима, као што су рођендани, путовања, болест, незгоде и сл.

Информациона табла (огласна плоча) обично стоји на видљивом месту у школи. Користи се за извештавање родитеља о свему што се збива у школи, а што је општег карактера, као што су разни састанци, догађаји, приредбе, екскурзије, покренуте акције неке помоћи и сл. Ту се могу налазити и слике и опис групних обилазака неких места (екскурзија, одласци ученика и наставника позориште, музеј, предавање у библиотеци, итд.).

Кутија за предлоге (неко је назива и кутија поверења) омогућује родитељима да писаним путем, било анонимно или са потписом, износе предлоге, примедбе, сугестије, похвале, молбе, жалбе, размењују идеје о побољшању услова и квалитета рада. Сврха постављања кутија је и пружање могућности родитељима који не желе да контактирају лично, учествују у раду и развоју школе, тј. да се афирмише позитиван, сараднички и конструктиван однос. Кутије се обично отварају неколико пута месечно.

Веб страница школе пружа додатне могућности у остваривању, побољшању и развијању партнерских односа између породице и школе. Доступност савремене технологије, а посебно интернета, омогућавају нове начине комуницирања са родитељима и децом. Оне пружају различите информације на једном месту: активностима којима се баве деца, програме и садржаје које та установа нуди, савете родитељима и друге теме. Свака школа, при изради веб страница, треба да узме у обзир да њихови садржаји требају бити добро испланирани и одабрани како би привукли жељене кориснике, водећи рачуна да репрезентује широј јавности што потпунију слику о своме раду.

Непосредна комуникација

Оваква комуникација подразумева интерактивни дијалог између учитеља и родитеља. „Треба изградити двосмерну сарадњу и оснажити родитеље да преузму улогу партнера, јер када су родитељи укључени у сарадњу, већа је успешност деце у учењу, а веће је и њихово задовољство” (Радосављевић, 2016, стр. 60). Наставници морају преузети иницијативу у сарадњи са сваком породицом, а увек у интересу детета. „Иако свакодневно разговарамо, често је процес пун неразумевања. Много од онога што желимо да саопшtimo саговорнику остаје неизречено. Понекад је довољан само један поглед да бисмо се разумели; но често сатима причамо, а да не кажемо оно битно. Једна једина реч може да начини чудо!” (Andevski, 2008, стр. 10). Описаћемо неке од начина овакве сарадње.

Индивидуални разговори са родитељима (дан отворених врата) је један од најзаступљенијих облика сарадње. Сви запослени у настави на почетку школске године одређују дан када примају родитеље и о томе воде посебну документацију. На тај начин родитељи имају могућност да разговарају са наставницима са којима то желе и да сазнају све што их занима о раду школе, Наставним планом и програмом, уџбеницима, правилима понашања. Такође, размењују информације о успеху, понашању, напредовању, интересовањима ученика у школи и породици, о успесима и проблемима одељења. Сарадњу треба интензивирати са родитељима деце који показују стагнирање или изузетно напредовање у раду. „Веома је повољно да се пре разговора циљеви тачно дефинишу у речи, тј. да та формулација садржи тачно оно што ћемо у разговору рећи” (ибидем, стр. 58). Неке школе тога дана организују и разне креативне радионице.

Родитељски састанци су најчешћи облик сарадње наставника и родитеља. Такође би требало и „да су место пријатног дружења, комуникације и размене информација са родитељима” (Обрадовић и Лукић, 2007, стр. 44). Могу бити редовни (планирани) и ванредни када то захтева ситуација или неко збивање. Ређи су родитељски састанци са групама мањег броја деце. Сваки одељенски старешина својим програмом рада утврђује број и садржај родитељских састанака који ће бити одржани током школске године. То је најмање четири родитељска састанка, а по потреби и више. Када се говори о редовним родитељским састанцима, њихов дневни ред се углавном састоји о информисању о успеху и дисциплини ученика на квалификационим периодима, реализацији наставе, раду

ваннаставних активности, организације излета, екскурзија, а реализују се и неке од педагошко-психолошких или здравствених тема. На родитељским састанцима могу узети учешће и педагог, психолог или директор школе.

При планирању родитељског састанка наставници треба да „обавесте учеснике унапред, прегледају учеников досије унапред, развију јасну сврху састанка, и идентификују информације о којима ће дискутовати, укључујући позитивне аспекте дечијег успеха. Наставницима се саветује да почну састанке пријатељским коментаром и кратким, неформалним разговором, а потом да објасне учеников напредак на директан начин, пажљиво слушајући родитељске коментаре и обезбеђујући време за сумирање дискусије као и за планирање препорука” (Graham-Clay, 2005, стр. 121). Родитељи не би требали само пасивно примати информације, већ активно учествовати и размењивати искуства. „Родитељски састанци нису само прилика да се успостави квалитетан контакт између родитеља и одељенског старешине, већ и да се родитељи повежу међусобно. На тај начин родитељи, кроз заједничку комуникацију, могу пронаћи решења за неке проблеме своје деце или дати сугестије за рад са њима” (Михаиловић и Вдовић, 2015, стр. 36).

Радионице, као облик сарадње са родитељима, најчешће су едукативног карактера. То је „приступ у којем се симулира нека реална ситуација с циљем развијања вјештина и јачања осјетљивости за неке социјалне проблеме” (Симеуновић и Спасојевић, 2005, стр. 209). Велику помоћ у реализацији радионица може пружити школски педагог. При планирању радионица треба водити рачуна о избору теме, шта је циљ организовања и време реализације. Овакав начин сарадње има следеће предности: „зближавање родитеља и спремност на сарадњу и у другим ситуацијама, учење комуникације, уважавање и коришћење туђег искуства, развијање свијести о значају тимског и групног рада и дјеловања” (Нинковић, 2003, стр. 53). Најчешће се организују на вандредним родитељским састанцима и сусретима са родитељима.

Комуникација путем технологије

Процват науке и технике утиче и на образовање. Савремена технологија у данашњем времену омогућава нове начине за побољшање комуникације са родитељима на иновативан и временско-ефикасан начин, ван традиционалних начина комуникације (Graham-Clay, 2005). Коришћењем технологије, школе и наставници могу комуницирати брзо са великим групама родитеља. „Нове компетенције укључују и коришћење мултимедија, коришћење интернета и комуницирање путем мреже” (Гајић, 2007, стр. 95). Наставници су битан фактор за уношење промена и иновација и „као професионалци, који су одговорни за поучавање и развој дјетета у школи у сарадњи са родитељима, такођер се током цијелог свог радног вијека па и животног вијека требају усавршавати и радити на стицању нових вјештина и сазнања како би њихова улога као професионалних водича према стварању квалитетног партнерства с родитељима била продуктивна” (Косић, 2009, стр. 231). Многе школе немају могућност коришћења савремене

технологије у настави, иако је информацијска и комуникацијска технологија постала „покретач” свакодневног живота и рада. Упркос томе, велики број наставника користи рачунар за различите намене, а појавом мобилних или како их неко назива „паметних” телефона, скоро сваком наставнику је омогућено да се квалитет комуникације и сарадње са родитељима издигне на један виши и квалитетнији ниво.

Телефони наставницима пружају могућност да контактирају родитеље и обавесте их о свим дешавањима у школи и њиховом детету кад год је то потребно. Комуникација се остварује телефонским разговором, СМС поруком или путем говорне поште. СМС услуга је слање кратких текстуалних порука путем мобилне телефоније. Говорна пошта је новији додатак телефонским апаратима који нам омогућава да успоставимо комуникацију са другима и онда када нисмо у могућности да разговарамо са њима директно. На тај начин остављамо и преслушавамо поруке када нам то одговара.

Једна од најновијих могућности је и кориштење вајбера (вибера), апликације која путем мобилног телефона омогућава тренутну размену порука и позива преко интернет мреже. Наставници формирају групу у коју укључују родитеље једног одељења и на тај начин их истовремено информишу о актуелним догађајима, термину планираних информација, родитељским састанцима, приредбама, заједничким акцијама и другим актуелностима .

Интернет је најновији „алат” који користимо у сарадњи са родитељима. Он је трансформисао многе комуникационе системе па се може претпоставити да ће у скорој будућности интернет у свим подручјима образовања и школства бити значајна допуна разним облицима наставе, наставним стратегијама и облицима комуницирања. Све више школа има своје веб-странице на којима се нуде опште информације о школи, распореду часова, ваннаставним активностима, пројектима школе, линковима са корисним садржајима итд. Ученици често учествују у изради и одржавању сајта.

У свету је један од новијих начина комуницирања кориштење веб-места учитеља. На тим страницама учитељи постављају и ажурирају податке о плановима, успеху, резултатима на тестовима, изостанцима, домаћим задацима, излетима, покренутим акцијама и сл. Тим путем родитељи су упознати са свим актуелним догађањима у разреду. Код нас веб-места појединих учитеља нема, али су у земљама у окружењу покренути слични пројекти са циљем континуираног и правременог информисања родитеља. Мали број школа је увео и веб-именике где учитељи ажурирају податке па их родитељи помоћу посебне лозинке могу погледати у свако доба.

Електронска пошта су различити називи за мрежни сервис који омогућава слање и примање порука разноврсног садржаја. Насупрот традиционалној пошти, овде поштанско сандуче замењују сервери, на којима се е-пошта „чува” док је корисник не преузме. На тај начин, родитељи и наставници могу да размењују запажања, идеје и информације о успеху и понашању детета у образовном процесу.

Сарадња са родитељима се остварује и преко електронског дневника где родитељи путем интернета од школског система добијају податке о оценама, изостанцима, понашању и сл. Захваљујући томе родитељи благовремено могу да реагују и спрече евентуалне проблеме или унапреде резултате рада ученика. Путем рачунара или мобилног телефона родитељи имају свакодневне информације без доласка у школу. Употреба е-дневника или е-именика је у значајном порасту широм Европе, а као пилот-пројекат у БиХ се појавио тек пре неколико година и у школама још увек није заживео у очекиваној мери.

Иако су у свету стално актуелна истраживања како би се побољшале комуникационе могућности са родитељима - од преношења свакодневних информација до јачања ангажовања родитеља, на нашим просторима због слабе опремљености школа рачунарском опремом и слабе едукације наставника, кориштење информационих технологија у ове сврхе није довољно развијено и заступљено.

Значај сарадње са родитељима

Дете се развија у интеракцији разноврсних фактора, а породица и школа су најзначајнији. Родитељ најбоље познаје целокупан развој свога детета од рођења па даље, а учитељ ученика познаје по његовом учењу и понашању у школи. Често родитељи очекују превише или премало од своје деце, те могу бити некритички и нереални када су у питању школски услови живота и рада. Такође се дешава да не приметите ни проблеме који се јављају код њихове деце, као и одређене предности. Зато је неопходно да школа и породица координисано делују како би лакше одговорили на питања шта се може урадити код куће, шта у школи, а шта дете може урадити само.

Квалитетном сарадњом наставник добија комплетнију слику о детету, у родитељима добијају савезнике у решавању евентуалних проблема и постижу веће поверење код њих. Родитељи стичу сазнања о понашању детета у школској средини, потребама, интересовањима, способностима, радним навикама, начину учења, евентуалним потешкоћама или даровитости ученика и сл. Њихова очекивања постају реалнија, боље разумеју процес образовања и његове могућности и ограничења. Предности које имају ученици су боље оцене и успех, мање одсуствују са наставе, имају више самопоуздања и мотивације за рад, мање су склони деликвентним облицима понашања, развијају позитивне ставове.

Узајамно поштовање, дељење информација, договарање и заједничко одлучивање родитеља и учитеља су нужни предуслови за развој детета током школовања.

Закључак

Родитељи су најважнији сарадници и „помагачи” учитељу. Сараднички и партнерски однос треба да се одвија плански и систематски током целе године. Циљ сарадње је подизање нивоа партнерства родитељ-наставник у остваривању

образовно-васпитне функције школе и пружање помоћи и подршке родитељима при обављању васпитне улоге.

Познавањем и поштовањем основних принципа обезбеђујемо добре сарадничке односе. У стварању партнерства иницијативу треба да преузму учитељи. Пожељно је да се сарадња реализује применом и комбинацијом различитих облика: писаном комуникацијом, непосредном комуникацијом, као и комуникацијом путем савремених технологија. Родитељи и учитељи треба да буду савезници у унапређивању сарадничких односа.

Заједничка и успешна сарадња родитеља и наставника ученика има вишеструк значај: подстиче квалитетно остваривање циљева и задатака процеса образовања и васпитања, има позитиван ефекат на школски успех детета и његово целокупно понашање, успешније се сагледавају и отклањају евентуалне потешкоћа које успоравају развој, а омогућава се и спречавање разноврсних појава пределиквентних и деликвентних понашања.

Питању сарадње учитељ-родитељ треба придати већу важност, почев од иницијалног образовања учитеља у коме треба да буду заступљенији садржаји који се баве овим односом, па до програма стручног усавршавања како би се унапредио квалитет комуникације на релацији учитељ-родитељ-школа.

Литература

- Andevski, M. (2008). *Umetnost komuniciranja*. Novi Sad: CEKOM-books
- Gajić, O. (2007). *Prilozi metodici vaspitno-obrazovnog rada*. Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za pedagogiju
- Graham-Clay, S. (2005) Communicating with Parents: Strategies for Teachers, *The School Community Journal*, vol..15 , 117–130
- Ивановић, Б. (2003). Ангажовање родитеља у школи. *Зборник радова 3*. Бања Лука: РПЗ Републике Српске, 108–109.
- Kosić, A. (2009). Roditelji i nastavnici-partneri u unapređivanju odgojno obrazovnog procesa. *Život i škola*, br 22 (2/ 2009), god.55, 227–234.
- Kolak, A. (2006). Suradnja roditelja i škole. *Pedagoška istraživanja 3* (2), 123–140
- Matijević, M. Multimedijско образование на даљину и интернет Filozofski fakultet Pedagogijske znanosti, Zagreb, Преузето 18. 4. 2017. године са <https://bib.irb.hr/datoteka/13985.Bozice~1.doc>
- Mandarić, A., Koludrović, M. i Reić Ercegovac I. (2014). *Uloga službenih web stranica odgojno-obrazovnih ustanova u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima*. Преузето 22. 4. 2017. године са https://www.researchgate.net/publication/269102150_Uloga_sluzbenih_web_stranica_odgojnoobrazovnih_ustanova_u_razvijanju_partnerskih_odnosa_s_roditeljima
- Михаиловић, Б. и Вдовић, Љ. (2015). Одељенски старешина. Београд: Едука.
- Мојовић, В. (2013). Значај и примена Интернета у образовању у Основној школи. Чачак: Факултет техничких наука. Преузето 17. 4. 2017. године са <http://www.ftn.kg.ac.rs/download/SIR/SIR%20Vladan%20Mojovic.pdf>

- Нинковић, Н. (2003) Партнерство школе и породице. У зборнику радова 3. Бања Лука: РПЗ Републике Српске. 49–54.
- Обрадовић, Р. и Лукић, И. (2007). *Одељенски старешина*. Београд: Креативни центар.
- Ратковић, М. (2001). Интеракције ученик-наставник-родитељ. *Директор школе бр. 1*. Београд: Центар за менаџменте у образовању Београд, 36–46
- Радосављевић, Б. (2016). *Корак напред у сарадњи школе и родитеља*. Београд: Педагошко друштво Србије.
- Самарцић, М. и Травар, М. (2016). Компетенције васпитача за сарадњу са родитељима. *Нова школа бр.11 (1)*, 156–168.
- Симеуновић, В. и Спасојевић, П. (2005). *Савремене дидактичке теме*. Бијељина: Педагошки факултет.
- Станојловић, С. (2006). *Дијете у породици и школи*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Dragana Marić

Zoran Jovanović

PEDAGOGICAL CHALLENGES IN RELATIONSHIPS BETWEEN FAMILIES AND SCHOOLS

Summary

The success of the overall relationship between family and school at great depends on the quality of communication between a teacher and parents, which not only encompasses providing information, decisions, questions and demands, but a great deal more than that, a positive influence on the complete development of a personality, learning and behaviour of children. This thesis focuses on the problems of abandonment of the present traditionalism in relationships among all participants involved in the school tasks, creating a more suitable school atmosphere, mainly in the area of an improved position of students. However, in the frame of such a school paradigm, teachers would, together with parents, instead of a previously used method of cooperation, be able to use more contemporary work strategies, a more comprehensive and direct involvement of parents in every stage of the school process, like partnerships. At the same time, students would use 'the space of creating freely' instead of a sterile 'listening to teaching'. It is a given that the modernisation of schools on the whole is inevitable, as well as better knowledge of the usage of means based on new technological possibilities, although the most important role is the one of students acting in regards with their own development. The descriptive method with analysis of a great number of theoretical sources.

Keywords: *child, parent, teacher, partnership, communication*